

EVALUAREA NAȚIONALĂ
DE LA FINALUL CLASEI a VI-a
Anul școlar 2025-2026
Limbă și comunicare – Limba română
TEST

Județul/sectorul

Localitatea

Unitatea de învățământ

Numele și prenumele elevei/elevului.....

.....

Clasa a VI-a

OMUL ÎNVAȚĂ SĂ SCRIE: INVENTAREA ALFABETULUI

În ilustrațiile din această pagină, apar diverse tipuri de alfabet: în centru, un semn arab; în dreapta, jos, o pagină scrisă în alfabetul Braille, bazat pe o serie de puncte și de linii în relief, inventat pentru a permite persoanelor nevăzătoare să citească.

Primele forme de scriere au apărut cu aproximativ **6000 de ani în urmă**, însă era o scriere complexă, alcătuită din numeroase semne, fiecăruia corespunzându-i un concept. Pe măsură ce comerțul, deci contactul între diferitele popoare, s-a intensificat, a apărut nevoia de a se simplifica scrierea pentru a o transforma într-un instrument util și eficient care să faciliteze comunicarea, chiar și între persoane care vorbeau limbi diferite. Astfel, a luat naștere primul alfabet, în care **fiecărei litere îi corespundea un sunet**, un sistem de scriere simplu, în măsură să transcrie cuvintele din orice limbă.

Primul alfabet complet, format din **32 de litere**, a apărut în anul 1300 î.H. și a fost descoperit la **Ugarit**, în **Siria**. Două secole mai târziu, **fenicienii**, un popor de negustori care trăia pe teritoriul Libanului de astăzi, au elaborat și ei un alfabet, alcătuit din **22 de litere**.

Primii au fost sumerienii

Primii care au elaborat un sistem de scriere în adevăratul sens al cuvântului, în jurul anului 4000 î.H., au fost sumerienii, un popor care trăia în Mesopotamia. Pentru a scrie, ei utilizau un instrument din trestie cu vârful triunghiular, cu care trasau semne în formă de triunghi sau de cui pe tăblițe de argilă umedă, de unde și denumirea de **scriere cuneiformă**; tăblițele erau apoi uscate și conservate. Arheologii au descoperit o mulțime de asemenea tăblițe, intacte, pe care sunt înregistrate date despre activitățile economice ale templelor sumeriene.

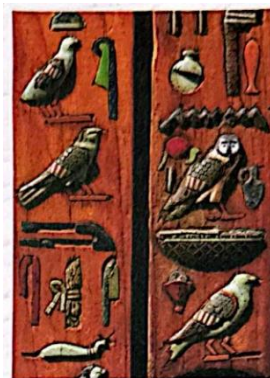
ȘTIAI CĂ?

Alfabetul chirilic

Doi călugări greci, Chiril și Metodiu, au plecat în secolul al IX-lea în Rusia cu intenția de a răspândi Evanghelia în acele regiuni îndepărtate. Însă, pentru a-i convinge pe ruși să se convertească, ei au fost nevoiți să le explice acestora textele sacre în limba lor, prin urmare, să le traducă. Rușii nu cunoșteau scrierea și nu aveau un alfabet, astfel încât cei doi călugări s-au folosit de alfabetul grec, adaptându-l și inventând litere noi pentru a reda sunetele specifice limbii ruse. Acest alfabet, numit **chirilic**, după numele unuia dintre cei doi călugări, este cel folosit și în ziua de astăzi în Rusia.

Hieroglifele egiptene

În jurul anului 3000 î.H., egiptenii au inventat un sistem de scriere bazat pe **hieroglif**. Ce este o hieroglifă? Practic, este desenul stilizat al unei figuri umane, al unor animale sau al unui obiect din viața cotidiană, căruia i se atribuie semnificația unei idei sau a unui

Hieroglifele egiptene

concept. Doi ochi fără cap, de exemplu, semnifică „a vedea”, însă dacă se desenează și lacrimi, înseamnă „a plânge”. Numeroase monumente funerare și temple egiptene au fost acoperite aproape în întregime cu inscripții hieroglifice.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, pe baza informațiilor din textul dat.

Alfabetul Braille este alcătuit dintr-o serie

- A. de animale sălbatice stilizate.
- B. de figuri umane stilizate.
- C. de puncte și de linii în relief.
- D. de semne triunghiulare și pătrate.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

3 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, pe baza informațiilor din textul dat.

În Mesopotamia apare sistemul de scriere

- A. chineză.
- B. chirilică.
- C. cuneiformă.
- D. hieroglifică.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

3 puncte

3. Ordonează cronologic următoarele evenimente prezentate în text, notând în casetă litera corespunzătoare:

- A. apariția primului alfabet complet;
- B. crearea sistemului de scriere hieroglifică;
- C. elaborarea sistemului de scriere cuneiformă;
- D. inventarea alfabetului chirilic.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

4. Menționează două obiecte necesare scrierii în vremea sumerienilor, valorificând informațiile din textul dat.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

5. Explică, în unu-trei enunțuri, ce efect a avut dezvoltarea comerțului asupra scrierii, valorificând textul dat.

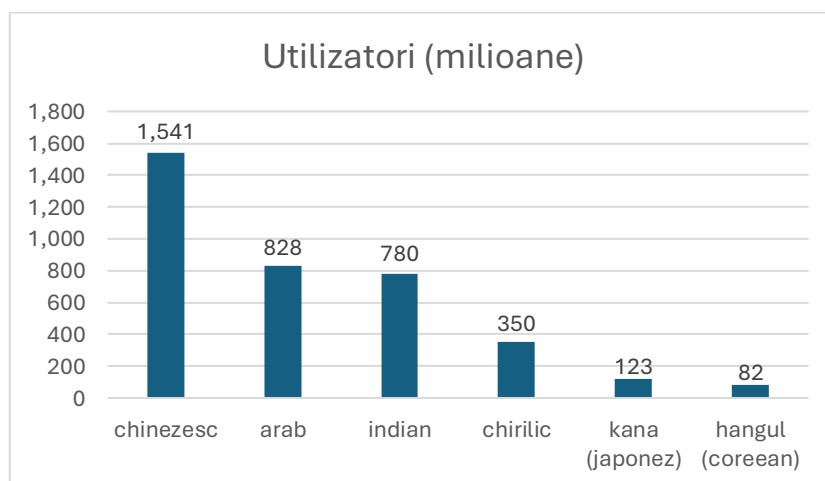
Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

6. Graficul următor prezintă numărul aproximativ de utilizatori din lume al diferitelor tipuri de alfabete, exceptând alfabetul latin, care are mai mult de 5000 de milioane de utilizatori.

adaptare după www.visualcapitalist.com

Câți utilizatori folosesc alfabetul chirilic în scrierea lor?

_____ de milioane de utilizatori.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

3 puncte

7. Conform informațiilor de la exercițiul 6, care este cel mai utilizat alfabet din lume după cel latin?

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

8. Crezi că ai putea folosi un alfabet inventat de tine? Precizează două situații în care ai folosi acest alfabet.

Notă! Situațiile trebuie să fie diferite.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

6 puncte

Citește textul de mai jos, pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

NOROC CU FELINARUL!

de Adina Popescu

Era o seară de iarnă și o ninsoare cu fulgi mari când felinarul s-a aprins pentru prima oară. A privit curios intersecția în care se afla, casele, siluetele trecătorilor grăbiți. Apoi și-a zis cu un pic de ciudă: „Ce lumină plăcută le dau! Păcat că nu mă bagă nimeni în seamă!”. Atunci au apărut doi copii atât de înfוליți, că nu li se mai vedea decât vârful nasului.

— Hai să ne jucăm cu fulgii de zăpadă! i-a propus fetița băiețelului. Uite, acolo lângă felinar se văd cel mai bine!

În lumină, fulgii păreau o ploaie de steluțe. Încântați, copiii i-au privit o clipă, apoi au încercat să-i prindă. Râdeau, iar felinarul a fost înduioșat de bucuria lor.

Au mai trecut câțiva ani. Era primăvară. Felinarul îi cunoștea de-acum foarte bine pe cei doi copii. Crescuseră și se plimbau în fiecare seară pe străzi, ținându-se de mână. Și întotdeauna se opreau sub felinar. Felinarul ofta visător: „Dacă n-ar fi lumina mea caldă, ca vrăjită, n-ar veni aici.” Se umfla în pene de mândrie și îi mângâia părintește pe cap cu razele lui.

Peste alți ani, alte ierni și primăveri, copiii de odinioară aveau la rândul lor copii, iar felinarul pierduse din putere. Lumina lui, crudă în tinerețe, mai pălise, însă rămăsese tot veselă și blândă. Ba era chiar entuziastă când îi vedea pe cei doi părinți plimbându-se cu prichindeii lor. Aceștia alergau roată în jurul felinarului. „Tot la mine veniți, neastâmpăraților!”, își șoptea în barbă felinarul.

Un timp nu i-a mai văzut. Felinarul era necăjit și pălea tot mai tare de dorul lor. Într-o seară, bărbatul și femeia au trecut pe lângă el, încărcați de sacoșe, nepăsători și mohorâți. Nu s-au oprit nici măcar o clipă. „Nu înțeleg, lumina mea e tristă, obosită.” Felinarul suferea în tăcere. Ploua din ce în ce mai des, iar lacrimile sale se amestecau cu stropii de ploaie.

Într-o seară de iarnă, felinarul stătea zgribulit în lumina sa slabă, lipsită de strălucire. S-a apropiat de el un moșneag care se sprijinea în baston, pășind încet și nesigur. Cu greu a recunoscut-o felinarul pe vechea sa cunoștință. Bătrânul s-a sprijinit o clipă de felinar, ca să se odihnească. Apoi a plecat mai departe, târându-și picioarele. Lumina felinarului a început să tremure. „Oare ce rost mai am pe lumea asta? Stau aici singur, părăsit de toți...”, a bombănit jalnic. Și, de necaz, a mai pâlpat o dată, apoi s-a stins de tot.

N-a durat însă mult și au venit niște oameni care l-au curățat și au înlocuit becul ars cu unul nou. Iar felinarul a luminat ca la început: o lumină blândă și caldă.

Era plin de elan și avea mare poftă de viață, dar în jurul său totul se schimbuse. Intersecția era mai aglomerată, oamenii erau mai grăbiți. „Cui îi mai sunt eu de folos?”, se întreba felinarul. Dar iată că, într-o bună zi, s-a apropiat de el un băiețuș care semăna destul de mult cu cel de altădată. Copilul l-a cercetat și a spus:

— Lumina asta e formidabilă!

Felinarul nu mai putea de bucurie. Băiatul și-a adus un scăunel, hârtie și creioane colorate și s-a apucat să deseneze. Oamenii care treceau pe acolo fără treabă se opreau, iar băiatul le făcea portretul. Felinarul era mai fericit ca oricând. I se descoperise menirea. „Fără lumina mea, băiatul n-ar putea să deseneze, iar oamenii n-ar veni aici. Toți au nevoie de mine!” Într-adevăr, felinarul cu lumina caldă și blândă din intersecție ajunsese repede să fie cunoscut în lumea întreagă: într-o mulțime de reviste și cărți oamenii admirau fotografia unui tânăr care desena așezat pe un scăunel, la lumina unui felinar.

9. Prezintă, în unu-două enunțuri, despre ce este vorba în textul Adinei Popescu.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

10. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul dat.

Se dau următoarele întâmplări extrase din textul Adinei Popescu:

1. Becul ars al felinarului este înlocuit cu unul nou.
2. Felinarul ajunge celebru datorită unui tânăr desenator.
3. În intersecția tot mai aglomerată, felinarul se simte inutil.
4. Într-o iarnă, doi copii se joacă la lumina unui felinar.

Seria care indică ordinea desfășurării întâmplărilor este:

- A. 3, 4, 2, 1.
- B. 3, 4, 1, 2.
- C. 4, 1, 3, 2.
- D. 4, 3, 1, 2.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

3 puncte

11. Scrie, în fiecare casetă, personajul căruia îi aparține replica:

Replica	Personajul
— Hai să ne jucăm cu fulgii de zăpadă!	
— Nu înțeleg, lumina mea e tristă, obosită.	
— Lumina asta e formidabilă!	

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

6 puncte

12. Precizează, din punctul tău de vedere, un avantaj și un dezavantaj ale faptului că felinarul este așezat la o intersecție.

Un avantaj:

Un dezavantaj:

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

6 puncte

13. Ce răspuns i-ai da felinarului la întrebarea *Cui îi mai sunt eu de folos?* Motivează-ți răspunsul, în 30-50 de cuvinte, valorificând textul Adinei Popescu.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

8 puncte

PARTEA a II-a

14. Menționează, din articolul de dicționar, numărul care corespunde sensului pe care îl are în fragment cuvântul subliniat: „Lumina lui, crudă în tinerețe, mai pălise, însă rămăsese tot veselă și blândă”.

PĂLI², *pălesc*, vb. IV. Intrans. **1.** A deveni palid, a se îngălbeni la față (de emoție, din cauza unei boli etc.). **2.** (Despre surse luminoase) A-și pierde strălucirea, a se stinge. – Din fr. **pâlir**.

***, *Dicționarul explicativ al limbii române*

Numărul corespunzător sensului pe care îl are în text cuvântul „a păli” este _____ .

Nu se completează de către elev.

Cod: Punctaj: **2 puncte**

15. Notează identitatea personajului la care face referire pronumele personal, de persoana a III-a, numărul singular, în cazul genitiv, din secvența: „Peste alți ani, alte ierni și primăveri, copiii de odinioară aveau la rândul lor copii, iar felinarul pierduse din putere. Lumina lui, crudă în tinerețe, mai pălise, însă rămăsese tot veselă și blândă”.

Personajul: _____ .

Nu se completează de către elev.

Cod: Punctaj: **3 puncte**

16. Stabilește dacă fiecare enunț este scris corect sau nu, notând „x” în căsuța corespunzătoare.

Enunțul	Este scris corect.	Nu este scris corect.
Am decât un motiv de a sărbători.		
Coada vulpei este roșcată.		
Eu, ca fică, așa te sfătuiesc.		
Ce-ar fi să știi câte ceva despre felinare?		
Venii repede acasă și-mi făcui tema.		

Nu se completează de către elev.

Cod: Punctaj: **10 puncte**

17. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Toate semnele de punctuație sunt utilizate corect în enunțul:

- A. — Te rog, copile, adu-mi desenul pe care l-ai făcut sub felinar!
- B. — Te rog, copile adu-mi, desenul pe care l-ai făcut sub felinar!
- C. — Te rog copile adu-mi desenul pe care l-ai făcut sub felinar!
- D. — Te rog, copile, adu-mi, desenul pe care l-ai făcut sub felinar!

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

3 puncte

18. Completează spațiile punctate cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, preluat din jurnalul unui copil.

Și, de odată/deodată (1), am auzit că cineva la/l-a (2) chemat pe Mihai pentru ai/a-i (3) spune că toți copii/copiii (4) îl prețuiesc.

Și,(1), am auzit că cineva(2) chemat pe Mihai pentru (3) spune că toți (4) îl prețuiesc.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

19. Alcătuieste un enunț imperativ despre felinar, în care verbul „a fi” să fie utilizat cu valoare copulativă.

Nu se completează de către elev.

Cod:

Punctaj:

4 puncte

